

Kameny zmizelých připomínají dalších osm obětí nacistického režimu

17.9.2025 - | Městská část Praha 7

Mapa stolpersteinů v Praze.

Tvz. stolpersteiny, doslova „kameny, o které je třeba klopýtnout“ (pohledem), mají podobu dlažební kostky s mosazným povrchem o rozměru 10 × 10 cm a jsou umísťovány před domy, kde žily oběti nacionálního socialismu, které byly v letech 1933–1945 nacisty pronásledovány nebo zavražděny. Stolpersteiny připomínají i osoby, které pod tíhou okolností spáchaly sebevraždu. Kameny lze položit rovněž pro ty, kterým se podařilo včas uprchnout, či pro přeživší koncentračních táborů.

V hlavním městě je více než 850 kamenů zmizelých.

Ovenecká 1072/17

Karel Brumlík, narozen 1868, byl v roce 1942 deportován do Terezína. Stejně jako jeho žena **Albína**, narozena 1870, dívčím jménem Katzová, pobyt v koncentračním táboře Terezín přežili. Jejich syn **Arnošt**, narozen 1903, byl zabit v Osvětimi v roce 1943.

Arnošt Brumlík

Kameny zmizelých pro rodinu Brumlíkovu

Nad'a Johanisová

Na rohu ulice Milady Horákové a ulice Ovenecké je dnes pobočka banky ČSOB. Málokdo ale tuší, že v těchto místech bývalo do roku 1939 vzkvétající řeznictví rodiny Brumlíků, která přišla do Prahy z obce Struhařov na Benešovsku ve dvacátých letech. Možná tu zrovna vaši předci nakupovali. Byl to typický rodinný podnik, pracovala tu jak starší generace, Karel a Albína Brumlíkovi (nar. 1868 a 1870), tak jejich nejmladší syn Arnošt (nar. 1903). Albína nepracovala přímo v řeznictví, ale dohlížela doma na vaření obědů pro personál. Rodina bydlela hned vedle, v Ovenecké 17. Další dva bratři, Rudolf a Josef, měli svá řeznictví jinde po Praze.

Řeznictví v Ovenecké 19 (druhá zleva Albína, třetí zleva Karel, pátý zleva Arnošt, nedatováno)

Tohle všechno vím od svého táty Luboše Johanise (nar. 1922), který byl vnuk Albíny a Karla a často k nim se svou mámou Marií, sestrou Arnošta, Josefa a Rudy, jako dítě do Ovenecké docházel.

Luboš Johanis (1922–2006)

Dlouho jsem ale o existenci této větve rodiny neměla tušení. V rodině se o nich nemluvílo. Až v dospělosti jsem zjistila, že moje babička Marie, která mě vychovala, měla nějaké bratry. A že byli náhodou Židé – a proto nejenomže po německé okupaci v r. 1939 úřady jejich řeznictví vyvlastnily, ale v roce 1942 donutily nejprve Arnošta, a potom i jeho rodiče, tehdy již sedmdesátníky, odejít do transportu do Terezína, opevněného města nedaleko Litoměřic. Terezín byl vlastně novodobým židovským ghettem – byli zde soustřeďováni Židé z celé republiky, z nichž většina pak odjížděla dále na východ – do vyhlazovacích táborů, tzv. táborů smrti, kde byli masově zabíjeni. A to jen proto, že patřili k židovské menšině.

Ještě než moje praprarodiče Karla a Albínu a prastrýce Arnošta odvezli do Terezína, donutili je přesídlit na Staré Město, do Pařížské ul. 13, kde žili ve velmi stísněných podmínkách spolu s dalšími nuceně přesídlenými lidmi židovského původu. V Terezíně pak žili často o hladu a v zimě, určitě ve stálé hrůze, že je povolají „do transportu“ na východ. Co je tam čeká, mnozí tušili, i když stále doufali, že to není pravda. Karel a Albína přežili v Terezíně jako jedni z mála celou válku a vrátili se, ale tátův strejda Arnošt byl 6. září 1943 deportován do koncentračního tábora v Osvětimi, kde se stal součástí tzv. rodinného tábora. Není jasné, proč u této skupiny nacisté udělali výjimku, každopádně nerozdělovali rodiny, netetovali na zápěstí čísla, neholili vlasy – a hlavně nedošlo k tzv. selekci, tedy výběru těch, kdo přežijí, a kdo půjdou na smrt v plynových komorách. Členové transportu včetně dětí tak zůstali prozatím naživu (i když mnozí stejně podlehlí útrapám života v táboře).

Ovšem za šest měsíců, v noci z 8. na 9. března 1944, byli všichni členové Arnoštova transportu a tisíce dalších členů rodinného tábora, z velké většiny československých občanů, odvezeni do plynových komor, svlečení, otráveni plynem Cyklon B, jehož účinná látka byla kyanovodík, a spáleni v pecích. Tak jako předtím a potom statisíce dalších. Té noci zemřelo více než 3 700 lidí a nejspíš byl mezi nimi i můj prastrýc Arnošt, kdysi hrdý majitel řeznictví na rohu Ovinecké a Belgrádské, jak se tehdy říkalo dnešní ulici Milady Horákové.

Podle rodinné tradice se strýc Arnošt někdy poté, co mu zabavili řeznictví, „vloupal“ do skladu svého vlastního podniku a „ukradl“ tam nějaké konzervy s párky – za války vzácnost. Ty pak přinesl svému synovci Lubošovi, mému tátovi (párky prý byly moc dobré). Někdo ho ale prý viděl a nahlásil na policii. Arnošta vyšetřovali, a když vysvětlil, že to byly vlastně jeho párky, tak prý uznali, že je nevinný, ale možná to uspíšilo jeho odjezd do Terezína. Rodina udavače znala, ale po válce ho neudala jako kolaboranta – nechtěla dělat zlou krev.

Takových rodinných příběhů znám málo a jsou dost nejasné, protože babička Marie umřela, než jsem se jí mohla ptát, a i táta byl v době, kdy jsem se dozvěděla o existenci „zmizelých“ strýců (podobný osud měl i Arnoštův nejstarší bratr Josef s rodinou), už dost starý. Řadu desetiletí rodina svůj zčásti židovský původ tajila. Bála se dalšího pronásledování. Mně ale přišlo, že když se o strýcích nemluvílo, tak byli vlastně jakoby zabiti podruhé. Nemají ani žádný hrob. Proto jsem ráda, že mi Židovská obec v Praze a pražský magistrát umožnily položit za Albínu, Karla a Arnošta (i za jejich bratra Josefa a jeho rodinu na Kladenské 3 v Praze 6) kameny zmizelých, tzv. stolpersteine. Dne 16. září 2025 jsme je slavnostně vložili do chodníku před domem v Ovinecké 17. Aby připomínali nejen Albínu, Karla a Arnošta a jejich osudy, ale i to, že každá slepá nenávist vůči nějaké skupině (můžou to být Židé, Romové, muslimové nebo třeba palestinci) je nebezpečná a může rozpoutat šílenosti, které rezonují generacemi (nejen) potomků a nezhojí se ani za osmdesát let od jejich spáchání.

Nada Johanisová s fotografiemi svých předků při pietním uložení stolpersteinů, 16. září 2025

Na závěr chci poprosit: Hledáme potomky mého prastrýce Rudolfa Brumlíka (24. 1. 1897 - 11. 1. 1990) a jeho dětí Pavla a Jany. Pokud o nich cokoli víte, ozvěte se mi na johaniso@fss.muni.cz. Děkuji.

Struhařov, nedatováno; nahoře zleva: Josef, Karel, Rudolf, uprostřed Albína, dole zleva: Arnošt, Marie Johanisová, Luboš Johanis, František Johanis

Ovinecká 376/4

Vilém Plass, narozen 1886, byl za svou odbojovou činnost v roce 1943 deportován do Dachau, roku 1944 do Lublinu. Zavražděn byl 6. května 1944 v Osvětimi.

Kostelní 363/22

Eduard Spitz, narozen 1886, byl v roce 1942 deportován do Terezína, ještě téhož roku do Osvětimi, kde byl zavražděn. **Anna Spitzová**, narozená 1983, dívčím jménem Brucková, byla rovněž deportována do Terezína a následně zavražděna v Osvětimi. Stejný osud stihl i jejich dvě dcery, **Evu**, narozenou 1922, a o čtyři roky mladší **Editu**.

Máte poblíž svého domova kámen zmizelých, který by potřeboval vyčistit? Zapojte se do komunitní akce a uctěte předchozí obyvatele vašeho města. Zde najdete videonávod, jak stolperstein vyčistit.

Fotky, jak jste čistili stolperstein, pošlete na info@stolpersteinecz.cz nebo je umístěte na Instagram s hashtagem #cistimeStolpersteine. Děkujeme!

<https://www.praha7.cz/kameny-zmizelych-pripominaji-dalsich-osm-obeti-nacistickeho-rezimu>